

מסורת הש"ס

(א) [לקמן כא: (ב) לקמן
(ג) [על ט: (ד) [נזיק
קב. ע"ז ז: (ה) [מנחות
מנ: (ו) [אין גבוהים י
מ"מ לא חשיב גג כיון דלון
גבוהים י: כ"ה בס"א;
(ז) [נזיל אמרי]

הגהות הב"ח

(א) במשנה כל דבר שהוא
מקבל טומאה:

גליון הש"ס

רש"י ד"ח לפרושת
אבל בסוף לילה חייב ע"י
בשער המלך פ"ג מהלכות
זינות:

מוסף רש"י

לא אתי אהל ארעי
ומבטל אהל קבע.
להסיר שם הסוכה ממלך
(לקמן בא:). הדלה עליה.
היום ופסע עליה כעין
דלת שקורין טרייל"ה
(דע"ז ט:). ואת הקיסוס.
עצם המתפשט מאד
וסרסוף כאלון ועיקרו כאלון
וקורין לו אדרי"א ומתפשט
ועולה על המזוזה (טו:).
רמי תכלתא לפרומומי
דאינשי ביתיה. היה
מטיל צינור לצנע שמתפשט
בו אשמו (מנחות מג:).

רבינו חננאל

(א) [דאן] בית נמי בדיאת
ב"ה י' טפחים למה
לי למימר, אלא שמו
מינה אפילו פחות (א"י)
טפחים ביוק דקדוש אהלא
הוא, דלא גרע מקינופיה
לישא אחרינא אמר רב
יהודה אמר שמואל מותר
לישן בכילת חתנים בסוכה
לפי שאין לה גג,
ואע"פ שגבוה י' טפחים.
מיתבי הישן בכילת
חתנים כו'. ואסיקנא
נקליטין לגבי קינופות לא
קביעי, דקליטין לגבי כילה
קביעי. דרש רבא בר רב
הונא מותר לישן בכילה
בסוכה, ואע"פ שיש לה גג
ואע"פ שגבוה י' טפחים.
כמאן כו' יהודה דאמר
נוהגין היינו שהיינו ישנים
תחת המטה בסוכה כו'.
קסבר לא אתו אהלי עראי
ומבטלי אהלי קבע, לא
שנא כילה ולא שנא מטה
לא מבטלי סוכה. הדלה
עליה את הגפן ואת הדלעת
כו'. יתיב רב יוסף וקאמר
הא דתנן או שקצצן כשרה,
אמר רב עלה וצריך לנענע
אחר שקצצן, כלומר צריך

(ב) כ"ה ד"ה.

סוכה פרק ראשון סוכה

יא.

עין משפט
נר מצוה

א [נושע] א"ח ס"י תרכו
ספ"ז:
ב מ"י פ"ה מהלכות
סוכה הלכה ג' סמג
עשין מג טור ש"ע א"ח
ס"י תרכט ספ"ג:
ב מ"י שם הלכה י'
סמג שם טו"ש א"ח
ס"י תרכט ספ"ג:
ע ד מ"י וסמג שם טור
ש"ע א"ח ס"י תרכו
ספ"ג:
עא ה מ"י שם טור ש"ע
שם ספ"ג:
עב ו מ"י שם הלכה א' ב
סמג שם טו"ש א"ח
ס"י תרכט ספ"ג א' ב:
עג ז מ"י שם הלכה י'
סמג שם טו"ש א"ח
ס"י תרכט ספ"ג:
עד ח מ"י פ"ה מהלכות
זינות הלכה יד סמג
ע"ן ט:

לעני רש"י

טרייל"ה (טרייל"ה).
להביא גפן על כלותא.
איר"א (איר"א). קיסוס
(צמח מטפס).

רבינו חננאל (המשך)

משה לישן סוכה בסכך
עצמה. אמר ליה רב
הונא, שמואל אומר צריך
לנענע אף על פי שחכמים,
אבל רב מכשר אפילו
בלא נענע, אלא כיון
שקצצו והוציאו מתורת
מחוברין דיו, כי לא דרב
עמרם חסידא תלה ציצית
על שמואל מיהא דתני
בפרומומי דאינשי ביתיה,
תלמיא קודם שחתך ראשי
החוטין ויפריד החוטין
זה מזה, אתא לקמיה
דרב חיאי בר אשי אמר
ליה הכי אמר רב מפסיק
ראשי חוטין וכשרין. ש"מ
מדקאמר רב גבי ציצית
פסיקתא זו היא עשייתן,
כך שמע מינה דגבי סוכה
קציצתן מן הקרקע של
גפן ושל דלעת ושל קיסוס
היא עשייתן. ואקשינן
לשתי קרנות, והחוטין
מתוחין מזה הקרן לזה
הקרן כמתחתיו חוטין
בסוכה, ואחר כך פוסק
באמצע ותפודו הקרנות
כשרין, שנמצא בכל
קרן ציצית מצותו. הנה
בפסיקה בלבד [בשרין].
דלא בעינן מעשה אחר,
אלא אמרינן זה מעשה
הוא חשוב. ודחינן להאי
דתני ר' חיאי, כגון
שפסק ביניהם. והא אתא
לאשמועין, מהו דתימא

ה"ג וזים נמי אע"ג דלא גבוה עשרה כיון דקביעי הוי אוהלאל דלא
גרע מקינופות. והך מלתא שמעתא כדפי נפשה הוא דלא מימא צית
ככילה דלי לא גבוה לישמרי להוציא ראשו מוך לחלוץ: כילא חסנים.
אינה כשאר כילה ואין עושין לה גג והיא סביבות המטה וגגה
משופע כשל נקליטין: ליהוי קינופות.
ולפסלה אף בפחות מ"י: לגבי קינופות
לא קביעי. לחשוב כמותה ליפסול
אף בפחות מ"י: לגבי כילה קביעי.
הלך אינה פסלי צ"י אפילו לית להו
גג וכילה לא פסלה אפילו צ"י לית
לה גג: כו' יהודה. לקמן מפרש
בפרק הישן: נוהגים היינו ישנים
תחת המטה. דמטה לגבי סוכה אהל
עראי הוא שמסלקין אותו ממוקם
למקום: דלגבה עשויה. לשכב על
גבה ולא תחתיה להיות לו אהל הלך
לאו שם אהל עליה וטעמא לאו משום
עראי הוא אלא לאו שמה אהל: אצל
כילה ולסוכה עשויה. ולאכל הלך
שם אהל עליה ואע"ג דעראי הוא
לא מייפקע שמיא קמ"ל רבה דטעמא
דרבי יהודה התם כו': מתני'
דלה. טרלי"ד בלע"ז: קיסוס.
איר"א בלע"ז והוא נדלה כגפן:
פסולה. שזין מסככין במחומר דאמר
מר (דף יב). באספק מרגל ומיקצן
כרסיה מן. ומצטנן כרוב: או
שקלץ. אף לאחר שסככה כהן ולא
אמרינן תחילה עשייתה בפסול
ופסולה: זה הכלל כו'. בגמרא [ע"ז] יליף
לה: ואין גידולו מן הארץ. כגון עורות
בהמה ואפילו לא מקבלי טומאה כגון
שמוסרין מלאכה: גב' וסיב. רב
יוסף וקאמר הכי הכי דתנן או
שקלץ כשרה אמר רב עלה נהי דלין
צריך לחזור ולסוטה כולה אצל צריך
הוא לנענע קצת אותם שהוסככו
במחומר לאחר קליטתן דתהוי להו הך
נעשייה דלי לא פסולה משום תעשה
ולא מן העשי' [שם] דהכי משמע סוכות
תעשה כשאתה עושה אותה תהא
ראויה לסוכה ולא מן העשי' בפסול
שאינו ראוי לסוכה ולתה' מתקנו
במיקון מועט כי האי דמכשר לה
קציציה ולא דהך סתם לה ומיהו
נענע קרוב לסתירה הוא שמגביה
כל אחד לבדו ומניחו וחרור ומגביה
את חזירו ומניחו: אהדרינהו רב
יוסף לאפיה. כזכר: אכשורי
מכשר. בלא נענע דקסבר קציצתה
זו היא גמר עשייתה. והכי דמי
תעשה ולא מן העשי' כגון החוט
בגדים לעשות לו סוכה [טו]. שהסכיך
היה מלאו ואינו נוגע בו לעשות
שום מעשה אלא פוחת אחת מדפנותיו
ונכנס לעומקו ונוטל העומרים
ומשליך והסוכה עשויה מאלה
דפנותיה וסככה אצל זה שקליץ זהו
מעשה שלה שנגמר בהכשר: רמא

ובית נמי אע"פ שאין גבוה עשרה כיון דקביעי
אוהלאל הוא דלא גרע מקינופות ל"א אמרי
לה אמר רב יהודה אמר שמואל "מותר לישן
בכילת חתנים בסוכה לפי שאין לה גג אע"פ
שגבוהה עשרה מיתבי הישן בכילה בסוכה
לא יצא ידי חובתו הכא במאי עסקינן בשיש
לה גג ת"ש דנקליטין שנים וקינופות ארבעה
פירם על גבי קינופות פסולה על גבי נקליטין
כשרה ובלבד שלא יהו נקליטין גבוהין מן
המטה עשרה טפחים הא גבוהין מן המטה
עשרה פסולה אע"פ שאין לה גג שאני נקליטין
דקביעי אי קביעי ליהוי בקינופות לגבי
קינופות לא קביעי לגבי כילה קביעי דרש
רבה בר רב הונא מותר לישן בכילה אע"פ
שיש לה גג אע"פ שגבוהה עשרה כמאן כו'
יהודה דאמר (ב) לא אתי אהל עראי ומבטל
אהל קבע דתנן (א) ר' יהודה נוהגין היינו
לישן תחת המטה בפני הזקנים ולימא הלכה
כרבי יהודה אי אמר הלכה כרבי יהודה הוה
אמינא הני מילי מטה דלגבה עשויה אבל
כילה דלתוכה עשויה אימא לא קמ"ל טעמא
דרבי יהודה דלא אתי אהל עראי ומבטל
אהל קבע לא שנא מטה ולא שנא כילה:
מתני' (ג) הדלה עליה את הגפן ואת הדלעת
ואת הקיסוס וסיכך על גבה פסולה ואם היה
סיכך הרבה מהן יאו שקצצן כשרה זה הכלל
יב"ל (ה) שהוא מקבל טומאה ואין גידולו מן הארץ
אין מסככין בו וכל דבר שאינו מקבל טומאה
וגידולו מן הארץ מסככין בו: גב' ויתבי רב
יוסף קמיה דרב הונא ויתבי וקאמר או שקצצן
כשרה ואמר רב יצריך לנענע אמר ליה רב
הונא הא שמואל אמרה (ז) אהדרינהו רב יוסף
לאפיה ואמר ליה אטו מי קאמינא לך דלא
אמרה שמואל אמרה רב ואמרה שמואל
אמר ליה רב הונא הכי קאמינא לך דשמואל
אמרה ולא רב דרב אכשורי מכשר כי הא
רב עמרם חסידא (ח) רמא תכלתא לפרומומי
דאינשי ביתיה תלאן ולא פסק ראשי חוטין
שלהן אתא לקמיה דרב חיאי בר אשי אמר
ליה הכי אמר רב מפסקן והן כשרין אלמא
פסיקתן זו היא עשייתן הכא נמי קציצתן זו
היא עשייתן וסבר שמואל לא אמרינן פסיקתן
זו היא עשייתן והא תני שמואל משום ר' חיאי
הטיל לשני קרנות בבת אחת ואחר כך פסק
ראשי חוטין שלהן כשרין מאי לאו שקושר
ואח"כ פוסק ח"א שפוסק ואח"כ קושר פוסק
ואחר כך קושר מאי למימרא מהו דתימא
בעינן

אי קביעי דהוי בקינופות. אע"פ שזה יש לה גג וזה אין לה גג מ"מ
לא חשיב גג כיון דלין גבוהין עשרה וצניניהם אית ציה חדא
לרעותא דנקליטין אין לה גג וגבוה עשרה וקינופות יש לה גג
ואין גבוהים י: מותר לישן בגבוהה עשרה. אין
לה גג ואע"פ שגבוהה עשרה. אין
הלכה כן דאמרינן בפרק פירקין
(דף יט:). אבי אשכחיה לרב יוסף
דגני בכילת חתנים בסוכה אמר כמאן
וכאמר בפרק הישן (לקמן דף כו). רב
שרא ליה לרב אחא ברדלא למיגני
בכילת חתנים בסוכה משום דקי
כלומר דמלעט פטור מן הסוכה
משמע דהא לאו הכי אסור בשני לה
גג או כאידך לישנא דשמואל בגבוה
עשרה ואע"פ שאין לה גג:
דרב עמרם חסידא רמא תכלתא
לפרומומי דאינשי ביתיה.

וכן רב יהודה פרק התכלת (מנחות
דף מג). דקסברי לילה זמן זינות ולא
מאות עשה שהזמן גרמא הוא ונשים
חייבות כדכנן בפרק התכלת (שם)
דאמרי הכל חייבין זינות נשים
ועצדים ור"ש פוטר נשים וכוותיה
ק"ל מדדמיק גמרא דרש פרק שני
דזכחים (דף יח:). לאזוקמי תנאי התם
כולהו כו' שמעון דממעט כסות לילה
ומרבי כסות סומא ועודל דר' יהודה
בר אילעאי פ' צמח דמרי שאל
ד' ה: (שם) שהיו תלמידיו מחזין ממנו
כנפי כסותן דאמרינן ואינו סבור
גורם משום כסות לילה ואיכא טעמא
אחריתא פ' התכלת (מנחות מ:). ומדנקט
האי טעמא שמע מינה דהוא עיקר
ועוד בפרק צמח דמליקין (שם מ:).
גבי האי דפרקין דמי דמרי שאל
בגדים לענין טומאה נרבי נמי לענין
זינות מאשר תכסה זה ומשני דהוא
מיציע לרבות כסות סומא ומייתי
בזרייתא דר"ש שמע מינה דכן הלכה
וסתם ברייתא דפ"ק דקדושין (דף לז:
ו) גבי מלות עשה שהזמן גרמא
דקחשיז זינות ועוד דרשנן דר"ש מוקי
פרק התכלת (מנחות דף מג:). ורביאס
אותו לכדמיא ורביאס וזכרם ראה
מלוה זו חזור מלוה אחרת התלויה
זה ואילו זו קריאת שמע אלמא קסברי
קריאת שמע דלורייתא וקיימא לן
דקריאת שמע דרשנן צ"י מי שמתו
(בבב"ב דף כה). ומיהו מזה אין ראיה
דלא רב יהודה דאמר דר"ש דרשנן
ואשכחן דרמא תכלתא לפרומומי דאינשי
ביתיה בפרק התכלת והוא דריש כאידך
תנא דדרש חזור מלוה אחרת
ואילו זו כללים ועוד יש ראיה מפרק
שני דזכרות (דף ד:). דאמר רב יוסף
כמה מעליא הא שמעתא בדמעבדא
(אמרי) לא (אמר) מלות זינות בלילה
ומסיק דאמחולי הו מתחלי ובין
דמתחלינן גמרינן משמע מהא דלילה
לאו זמן זינות: פסיקתן זו היא עשייתן. גרע עשאה מן
הקוים ומן הגרדין דלעיל (דף ט). דאף על פי שעושין אחרי כן
הזינות לגמרי לא חשיבין ליה עשייתן משום דבעינן תליה לשם מלוה:
פסולין

ותוחזו בכנף ועודנו חוט א' כופלו והרי הן שמונה כפלים ופוסק ראשין שלהן ונעשין שמונה חוטין ורב עמרם שכן ולא פסקן עד שעשה
כל הגדילים וקשיעיה ומנאלת עושין בפסול דלין זה אלא חוט אחד ואתא לקמיה כו': פטיל לב' קרנוס צנא אחת. עשה ארבע
כפלים ארוכין כשעור שתי זינות ותוחז ראשו אחד בכנף זה וראשו אחר בכנף זה וכפף הראשין עד שהגיעו זה לזה לאמנע ארבע:
מאי לאו קושר. עשה הגדיל בזו ובזו ואחר כך פסק אמצעה ונעשו שמים ואע"פ שנעשו בפסול דכולה קודם שנפסקה חוט אחד הוא:
בעינן